

Datum: 2022-10-18

FAQ lärare utan lärarlegitimation

Både Vision och Lärarförbundet organiserar medlemmar inom utbildnings-systemet. Detta gör att våra förbund har behov av att samverka med varandra. För att finna former för samverkan mellan Lärarförbundet och Vision samt för att undvika konkurrens om medlemmar har ett [samverkansavtal](#) tagits fram (från jan 2020).

Lärarförbundet tar ej emot lärare utan lärarlegitimation sedan 2020 vilket exkluderar tiotusentals personer som arbetar i skolan idag från långsiktigt facklig organisering.

Vi har en överenskommelse med Lärarförbundet om att motverka detta och stå upp för organisationsgraden på svensk arbetsmarknad.

Hos Vision är alla välkomna.

Vilka yrkestitlar tar vi in inom skolan?

Svar: Lärare utan lärarlegitimation inom;

- Förskola
- Grundskola
- Gymnasieskola
- Fritidshem
- Särskola
- Gymnasiesärskola
- Specialskola
- Sameskola

Undantag;

Vi kan inte rikta rekryteringsåtgärder mot personer som redan är medlemmar i Lärarförbundet. Om en sådan person på egen hand, och utan uppmaning från Vision, vill bli medlem hos oss så kan vi ta in personen.

Vi kan inte heller ta in personer som utbildar sig för att skaffa lärarexamen och lärarlegitimation.

Den första fråga vi bör ställa om vi kontaktar en lärare utan lärarlegitimation är om personen är medlem i Lärarförbundet. Om svaret blir ja, ska vi tacka för oss.

Övriga titlar:

- Skoladministratörer
- Lärarassistenter (elevassistenter bör i första hand hänvisas till Kommunal)
- Skolkurativ personal
- Administrativ ledningspersonal
- Alla tjänstemän, som leder, administrerar eller utvecklar skolverksamheten inom central administration som till exempel utbildningsförvaltningar eller motsvarande inom skolkoncerner kan Vision organisera.

Vi kan inte ta in pedagogisk ledningspersonal som jobbar direkt på skolan till exempel rektorer.

Vad gör Vision för att påverka lärare utan lärarlegitimations osäkra anställningsvillkor som råder? Hur hjälper vi medlemmarna?

Svar: Om en lärare utan lärarlegitimation är anställd enligt Skollagen kan vi inte påverka anställningen i sig. Den förblir en visstidsanställning.

Anställningsvillkoren kan vi däremot påverka genom förhandlingar med respektive arbetsgivarorganisation. Det kan röra till exempel; löner, arbetstider och inflytandefrågor.

Lag och anställningsavtal kan vi ge rådgivning kring – men lärare utan lärarlegitimation lyder under annat KAV, hur bemöter vi det och hur kan vi på ett enkelt sätt förklara det, att läget ser ut så här?

Svar: En lärare utan lärarlegitimation som är medlem i Vision har samma rätt till stöd från Vision som alla andra medlemmar. Det betyder att vi kommer att bistå med hjälp med alla frågor som kan uppstå om anställningsvillkoren, relationen till arbetsgivaren och juridisk hjälp om behov skulle uppstå. På de avtalsområden där vi inte har partsställning i skolavtalen kan vi inte driva central tvist om tolkning av de centrala avtalsvillkoren. Vi kan trots det driva central tvist om brott mot dessa avtalsvillkor har begåtts.

Vi är idag part i friskoleavtalen på Fremia och Arbetsgivaralliansen. Vi är inte part på SKR, Sobona och Almega Tjänsteföretagen. Vision kommer vid första möjliga förhandlingstillfälle söka uppnå partsställning även på dessa områden.

Vi har inte möjlighet att genom förhandling med central arbetsgivarorganisation påverka de centrala avtalen på de områden där vi inte är part. Vi behöver därför uppnå den nödvändiga partsställningen.

Där vi är part har vi däremot alla möjligheter att tolka och utveckla de centrala avtalsvillkoren.

Hur många lärare utan lärarlegitimation har Vision idag?

Svar: 183 medlemmar har uppgett att de är lärare utan lärarlegitimation.

Har lärare utan lärarlegitimation rätt till tillsvidare anställning?

Svar: Nej, inte om anställningen sker enligt Skollagen. En anställning kan i absoluta undantagsfall möjligen ske enligt reglerna i HÖK och AB. Det kan i sådana fall främst beröra speciella lärare inom slöjd och fordonsteknik men är ytterst sällsynt.

Vad ingår i lärare utan lärarlegitimation tjänst?

Svar: Sedvanlig utbildningsverksamhet. Som att hålla i lektioner. I detta ingår; planering, individuell studieplanering, förberedelser för lektioner, utvecklingssamtal, förberedelser för nationella prov och allt annat som kan förekomma som är knutet till elever och utbildning i det ämne som lärare utan legitimation är ansvarig för.

Det är troligt att en lärare utan lärarlegitimation behöver mer handledning och hjälp med planering och genomförande av utbildningsverksamheten. Den hjälpen kan fås av till exempel förstelärare, studierektor eller övriga i lärarkollegiet.

Betygsättning, vad gäller där?

Svar: Lärare utan lärarlegitimation har inte rätt att sätta betyg. De sätts för kurser som lärare utan legitimation har ett ansvar för av förstelärare eller rektor. Betyget kan självklart inte sättas utan att läraren utan lärarlegitimation varit delaktig i den process som leder fram till att betyget sätt genom att hen redogör för respektive elevs studieresultat.

Vilka rättigheter har man då man inte har lärarlegitimation?

Svar: Den enda inskränkning som finns är att man inte har rätt att sätta betyg. I övrigt har man samma rättigheter som alla andra lärare och allt som följer av gällande lag och avtal.

Förtydligande gällande att tillgodoräkna sig anställningstid från att ha arbetat som lärare utan lärarlegitimation och bytt tjänst. Kan personen

tillgodoräkna sig tiden och sedan bli tillsvidare som t.ex. resurspedagog?

Svar: Om man är anställd enligt Skollagen får anställningstiden som lärare inte tillgodoräknas för konvertering till tillsvidareanställning eller för att uppnå företrädesrätt till återanställning.

Om anställningen uttryckligen varit som vikarie för en ordinarie lärare som är tjänstledig för till exempel studier, sjukdom eller föräldraledighet gäller följande; om läraren utan lärarlegitimation efter vikarieanställningen fått annan anställning som till exempel lärarassistent eller något annat yrke hos samma arbetsgivare får anställningstiden som lärare tillgodoräknas för konvertering eller företrädesrätt i det nya yrket.

Vilka avtal är Vision part i och vilka avtal är vi inte part i?

Svar: Se svar ovan

Hur kan vi företräda medlemmar i avtal vi inte är part i? Hur påverkar det att vi inte är avtalspart? Vad kan vi inte göra när vi inte är avtalspart?

Svar: Se svar ovan

Vi behöver ett förtydligande gällande konverteringsregler för lärare utan lärarlegitimation enligt skollagen, förtydligande gällande konverteringsregler för obehörig lärare enligt bilaga M. Se dokument om konvertering som jag skickade tidigare. Stämmer det som står? Går det att skriva det mer pedagogiskt som är lätt att förstå i rådgivningen?

Svar: Om man är anställd enligt Skollagen får anställningstiden som lärare inte tillgodoräknas för konvertering till tillsvidareanställning eller för att uppnå företrädesrätt till återanställning.

Om anställningen uttryckligen varit som vikarie för en ordinarie lärare som är tjänstledig för till exempel studier, sjukdom eller föräldraledighet gäller följande; om läraren utan lärarlegitimation efter vikarieanställningen fått annan anställning som till exempel lärarassistent eller något annat yrke hos samma arbetsgivare får anställningstiden som lärare tillgodoräknas för konvertering eller företrädesrätt i det nya yrket.

Förtydligande gällande företrädesrätt till återanställning, har man rätt till företrädesrätt till återanställning som lärare utan lärarlegitimation?

Svar: Nej det har man inte rätt till.

Förklaring av anställningsformer – Vad betyder en sommaranställning, Vad är en uppehållsanställning och vad innebär det att gå på en sådan. Vad är en ferieanställning, kan lärare utan lärarlegitimation gå på

ferieanställning? Vad finns det för fördelar och nackdelar med ferieanställning?

Svar: Alla dessa anställningsformer betyder att en lärare utan lärarlegitimation anställs med uppehåll istället för semester. I praktiken är detta en deltidsanställning men innebär att man får lön även under uppehållet. Uppehållet är olika långt beroende på hur lång tjänstgöringen är före- och efter terminerna. Innebörden är att man arbetar heltid under terminerna och har ett längre uppehåll under sommaren och ofta även ett par kortare uppehåll vid andra tidpunkter på året. Lönen beräknas genom att den totala anställningstiden slås ut över hela året och lönen betalas också under hela året. Lönen utgör en andel av total heltidslön. Om tjänstgöringen under terminstid motsvarar 42 veckor så slås heltidslönen ut under hela året. Resultatet blir en lägre månadslön än om man haft semesteranställning. Å andra sidan är ledigheten längre under uppehållet än vad man skulle ha haft under en semesteranställning.

Lärare utan lärarlegitimation kan anställas på ferieanställning. Nackdelen med en ferieanställning är att det i praktiken är en deltidsanställning eftersom man jobbar heltid kortare tid än vad en vanlig tjänsteman gör och därmed totalt sett får lägre totallönn under året. Fördelen är att man har en längre ledighet än vad semestern är för en vanlig tjänsteman. Anställningsformen är omtvistad och vi skulle hellre se att även lärare anställs på vanliga semesteranställningar.

Hur tjänar man in av semester i de olika anställningsformerna?

Svar: Semesterns längd tjänas in beroende på hur lång anställningen är. Vid ferieanställning ingår den intjänade semestern i uppehållet och semesterersättning enligt semesterlagen ingår i lönen. Semester i en vanlig semesteranställning tjänas in under kalenderåret och utgår som förskott. Om anställningen upphör innan kalenderåret löpt ut kan en skuld uppstå beroende på om tjänstemannen tagit ut mer semester än vad man tjänat in vid den tidpunkten anställningen upphör.

Eftersom lärare utan lärarlegitimation går på visstidsanställning undrar vi om vi rekommenderar att de löneförhandlar vid anställningens början eller om vi ska hävda att de ska vara med på lönerevisionen? Om det är en längre visstidsanställning ska vi då hävda att de ska vara med på lönerevisionen?

Svar: De ska löneförhandla vid anställningens början och de ska också ingå i lönerevisionen respektive anställningsår. Notera att på de avtalsområden där vi inte är part kan lönerevisionen ske på annat sätt än vad Vision är van vid.

Hur vi kan stötta lärare som får utstå kränkande behandling eller mobbning från elever. Relationen lärare - elev blir annorlunda än relationen AG - anställd. När föräldrar ska blandas in? Hur ska AG stötta

den medlemmen som blivit kränkt av en elev? Ska läraren flyttas till en annan klass?

Svar: Arbetsmiljölagen gäller för en lärare utan lärarlegitimation på samma sätt som för alla anställda. Vision stödjer en medlem som råkar ut för kränkande behandling eller mobbning genom att tala med lärarens arbetsgivare för att se till att kränkningen upphör. För en lärare kan det vid olika tillfällen bli nödvändigt att bland in föräldrar. Läraren har då rätt till stöd från rektorn på samma sätt som alla andra lärare har. Det finns förhoppningsvis också skolkuratorer som kan bli delaktiga i en sådan process.

Vad är följderna av vad en årsarbetstid kan få vid icke fullgjort arbetsår om man går på Bilaga M?

Svar: Man kan då få en löneskuld. Se tidigare svar.

Hur företräder vi lärare utan lärarlegitimation i avtal som Vision inte är part i? Vilka begränsningar har vision i våra möjligheter att företräda obehöriga lärare?

Svar: Se tidigare svar

Hur ser relationen ut mellan lärare och lärarassistenter, hur ser samarbetet och gränsdragning ut däremellan.

Svar: Det finns inte en given relation mellan lärare och lärarassistenten. Det avgörs vid varje tillfälle av de behov som läraren har av hjälp från lärarassistenten. Frågan är därför inte möjlig att svara på utan behöver hanteras från tillfälle till tillfälle.

Finns det något cirkulär från SKR som kan vara bra för oss att ha? T.ex. [Konsekvenser av skärpta behörighetsregler och legitimation för lärare och förskollärare samt övergångsbestämmelser | SKR](#)

Svar: Ja (det finns ett gemensamt dokument med frågor och svar om anställningen enligt Bilaga M mellan SKR och Lärarnas samverkansråd. Jag kommer se till att ni får det dokumentet)

Hur blir det med Lärarnas Riksförbund och det faktum att lärarförbunden kommer att slås ihop framöver? Det står bara om Vision har ett avtal med Lärarförbundet.

Svar: Det avtal vi har är med Lärarförbundet. Vi måste inte ha avtal med LR också. Vid fusioner övertas normalt de förpliktelser som respektive organisation tidigare ingått om de inte uttryckligen sägs upp.

Vad gäller för modersmål- och folkhögskollärare? Dessa nekade vi tidigare inträde oavsett behörig eller obehörig.

Svar: Vi ska fortsatt neka dem inträde.

Hur ska yrkeslärare hanteras vid inträde?

Svar: Vi kan ta in sådana som inte redan är med i Lärarförbundet.

Om en person inte är medlem i Lärarförbundet är legitimerad lärare inom visst område men arbetar utanför sin legitimation. ex. legitimerad modersmållärare arbetar som fysiklärare. Utifrån yrkestitel jobbar hen utan leg, men har ju leg inom annat ämne. Vad gör vi i dessa fall?

Svar: Vi tar inte in lärare som har legitimation men som tjänstgör inom andra ämnen än de som man har legitimation för. En sådan person ska vara med i Lärarförbundet.

Om en studerar till att bli legitimerad lärare men arbetar som fritidspedagog. Hur agerar vi i dessa situationer?

Svar: En sådan person tar vi in.

Förklaring av arbetstiden

Svar: De flesta lärare arbetar på ferieanställningar. En sådan lärare arbetar längre arbetstid under terminstid för att på det sättet tjäna in ferieleddigheten. Det innebär att en viss del av arbetstiden är reglerad och en annan del är oreglerad. Det kan till exempel då vara så att en lärare på ferieanställning har 35 timmar reglerad arbetstid i genomsnitt per vecka under terminerna. Den reglerade arbetstiden fullgörs i skolan och i klassrummet. Vissa förberedelser ingår också

i den reglerade arbetstiden. Som att till exempel lägga fram material till klassrummet. Eller att iordningställa klassrummet. Samt att efter lektionen ta bort materialet och återställa klassrummet som det var innan lektionen. Den oreglerade arbetstiden uppgår till 10 timmar per vecka i genomsnitt. Läraren förfogar själv över den oreglerade arbetstiden. Det kan till exempel vara att formulera frågor i prov och därefter rätta proven. De kan också användas till andra förberedelser och efterarbeten som kräver längre tid. På det kommunala området och inom Sobona regleras lärarnas arbetstider av Bilaga M. Den ingår i det avtal som lärarförbunden träffat med SKR.

På det privata området regleras arbetstider i de skolavtal som träffas på respektive avtalsområde. Dessa avtal innehåller inte något som motsvarar Bilaga M. Arbetstiderna regleras där direkt i kollektivavtalet och kan skilja sig från de regler som gäller inom kommunerna. Vision är part i skolavtalen på Fremia och Arbetsgivaralliansen men inte på Almega Tjänsteföretagen.

Det finns ett litet fåtal lärare som arbetar på semesteranställning. Dessa lärare har reglerad arbetstid om 40 timmar i genomsnitt per vecka. En sådan lärare har alla de arbetsuppgifter som en lärare på ferieanställning har.